

1. Плакат «Карпатський січовик»	11. Карта оборонних споруд «Лінії Арпада», побудованих урядом Угорщини на території Закарпаття
3. Оборонні бої під Чинадієвом, 1939 рік	12. Бункер «Лінії Арпада» у Верхній Грабівниці
2. Кулеметчики на бойових позиціях, 1944 рік	13. Надолби – протитанкові укріплення, створені на угорській лінії оборони («Лінії Арпада»)
4. Підпільні загони під час Східно-Карпатської оборонної операції	14. Частина оборонної системи «Лінії Арпада» в Синєвірі
10. Командування радянської армії після закінчення Східно-Карпатської операції по визволенню Закарпаття	15. ДОТ – довгострокова оборонна точка , оборонний пункт «Лінії Арпада» на Міжгірщині
6. Карта боїв угорської армії під селом Підмонастир (Мукачево)	5. Агітаційний плакат Карпатської України
8. Опір радянських військ у Карпатах	7. Захоплення лівого берегу річки Латориця та гори Сорочої угорським гарнізоном під командуванням полковника Бельді
9. Залишки Лінії Арпада у Карпатах	
16. Тунель бункера у Верхній Грабівниці	17. Схема оборонних споруд на території Ясіня – Рахів

18. Схема опорного пункту біля села Свидовець	
19. Угорський план опорного пункту	21. Надолба в річці біля Ясіня
20. Схема бункеру В. Грабівниці	22. Окопи «Лінії Арпада»
23. Зруйнований ДОТ	24. ДОТ – оборонний пункт в Ясіня
25. Зруйнований ДЗОТ	

БАТЬКУ Й

МАМО!

Нехочемо жити рабами та слугами чужих, хочемо на своїй землі бути самі своїми панами!

Батьку не вір тим, що за кусок сала і 30 сріберників хочуть щоб Ти продав нас і поробив з нас яничар!

**Ми,
діти Карпатської України
хочемо виростати на
свобідній українській землі!**

KARTA-SHEMA

ОБОРОННИХ ЛІНІЙ УГОРСЬКОЇ АРМІЇ В 1944 р.

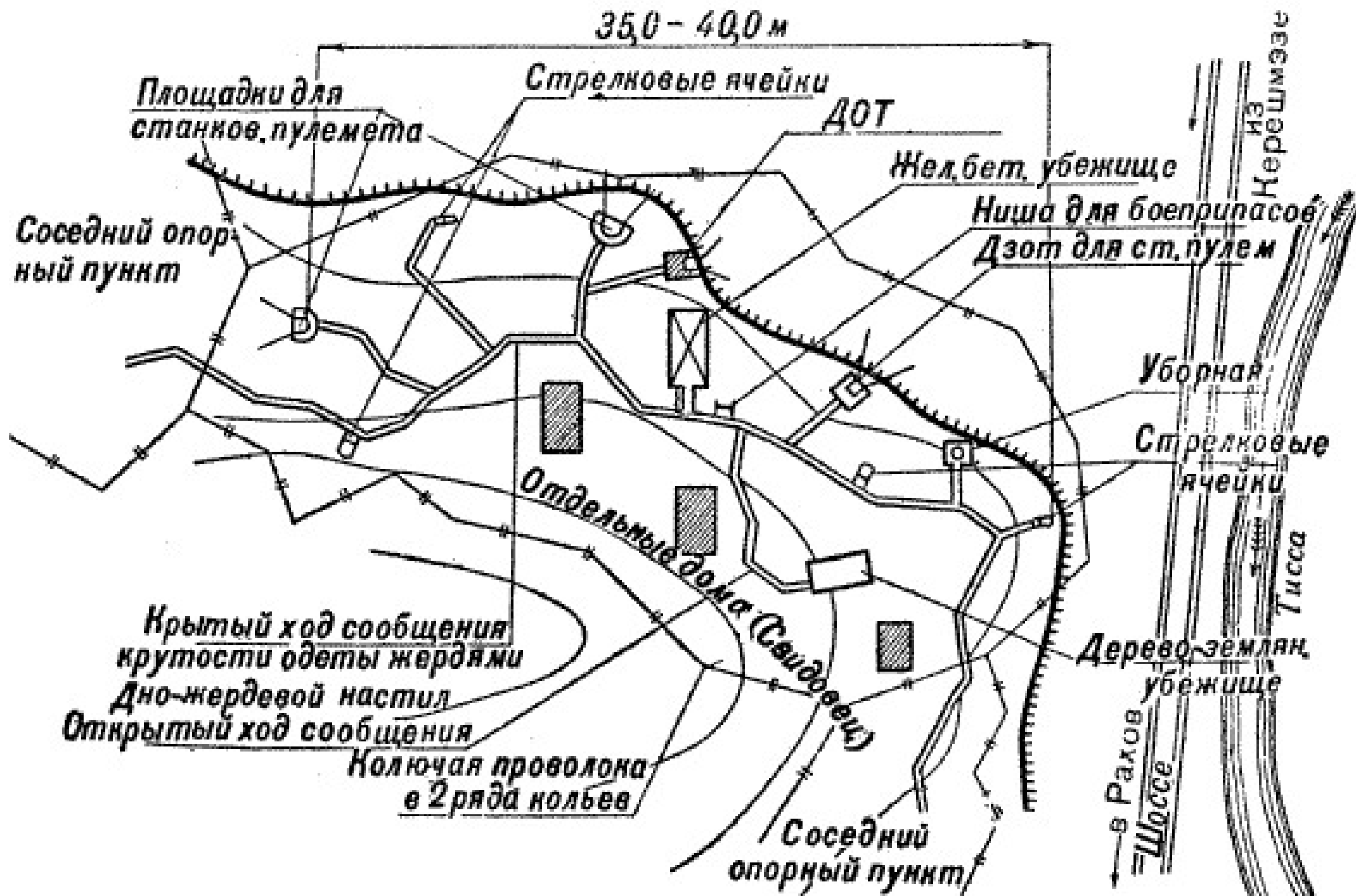

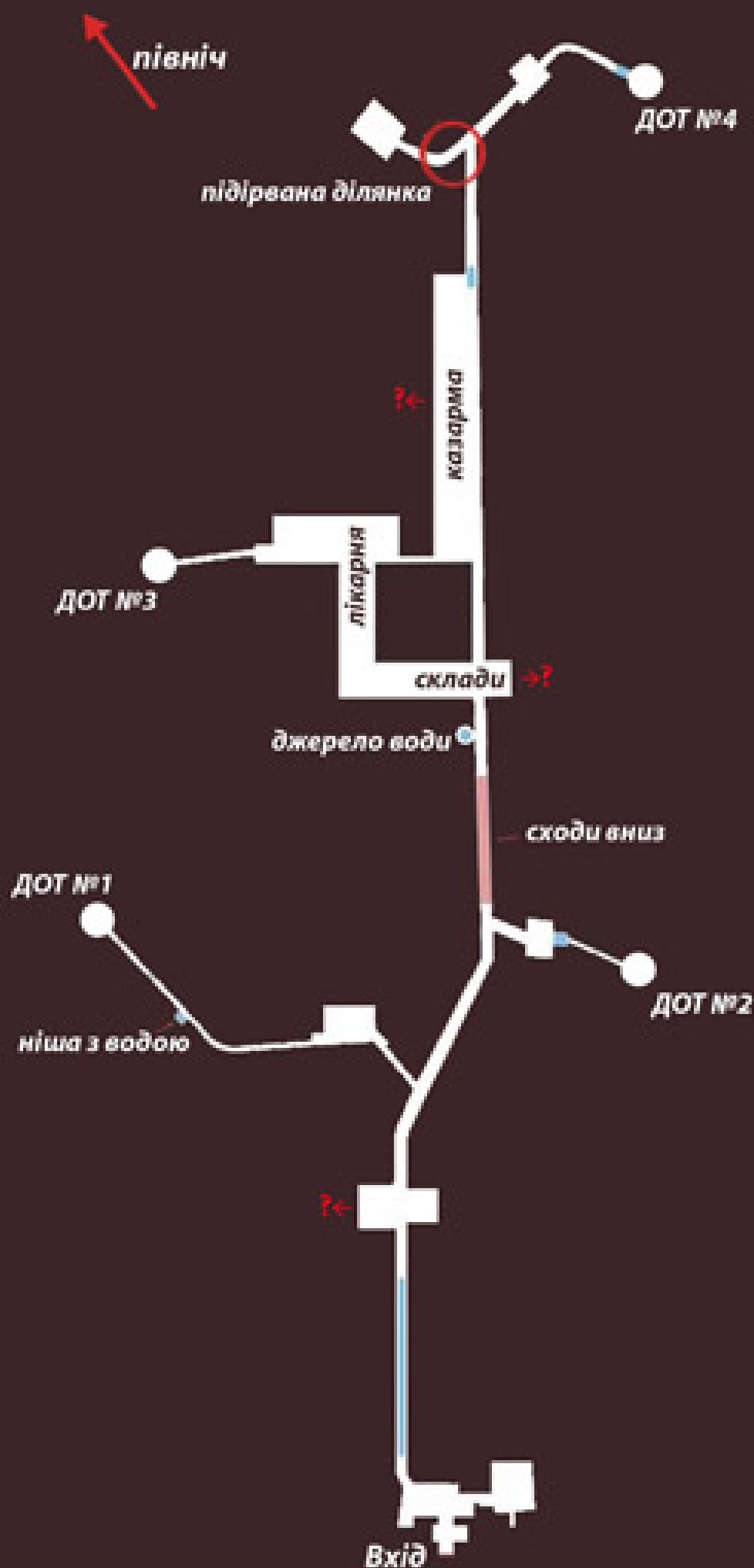

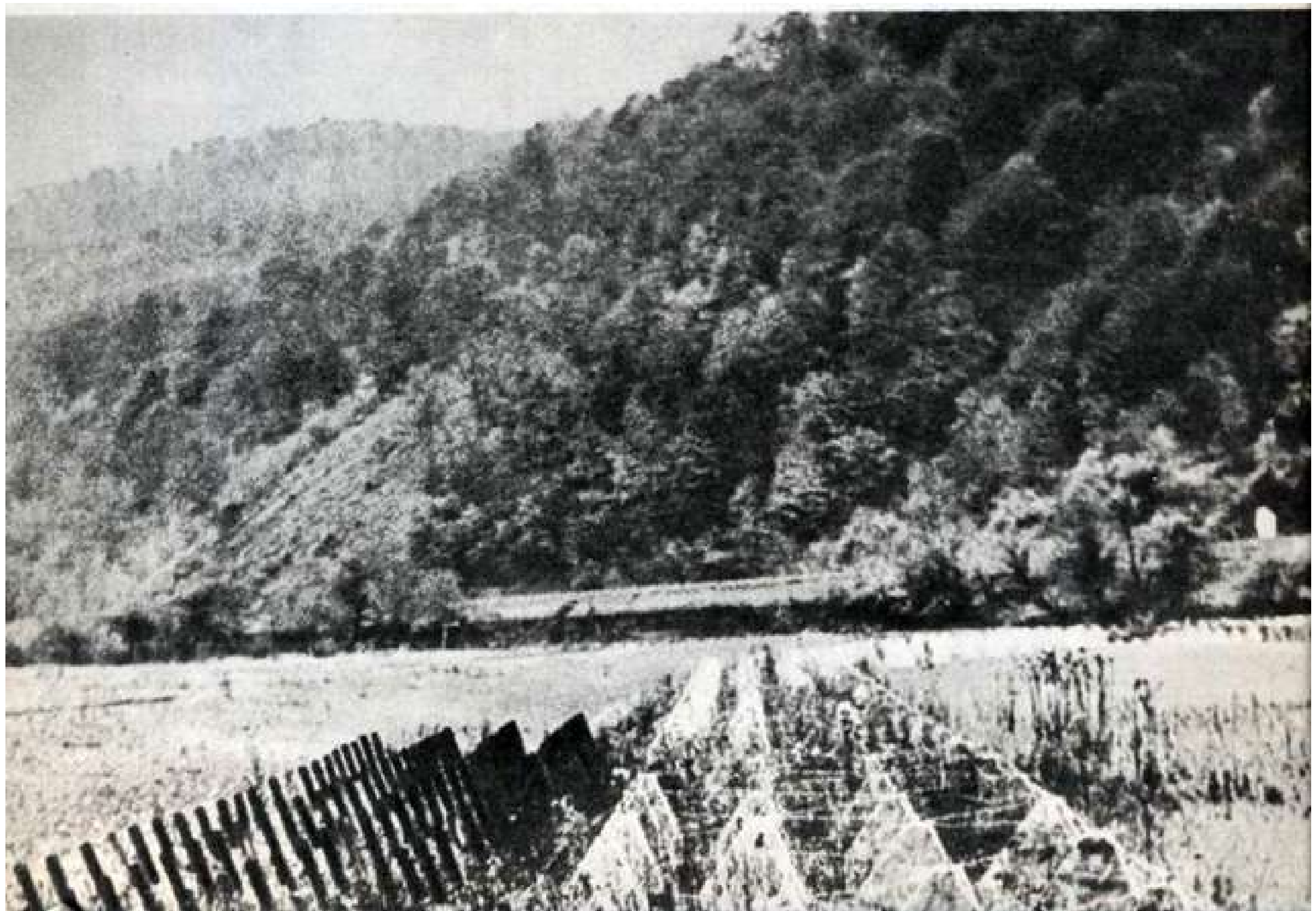

...ezért sematikus vázlatot készítettünk.

СХЕМА БУНКЕРУ

Історична квест-гра «Лінія Арпада»

Кредо гри: «Вчимося граючись!»

Авторська група:

***Викладач історії України Державного навчального закладу
«Мукачівський центр професійно-технічної освіти»:***

Місюк Вікторія Омелянівна

Члени авторської групи :

- Петрушев Ростислав, учень групи № 36 з професії «Слюсар з ремонту автомобілів»***
- Пехньо Антоніна, учениця групи № 21 з професії «Швачка»***

Мозок, як і м'язи, необхідно тренувати, робити це бажано з раннього віку, для того щоб навчитися вчитися. Вчитися граючись завжди веселіше, саме тому група учнів під керівництвом викладача історії України придумала історичну квест-гру «Лінія Арпада», яка сприяє різнобічному розвитку учнів, зацікавленості як учнів так і викладачів у вирішенні проблеми здійснення логічних операцій, легкого засвоєння великого обсягу навчальної інформації.

Однією з навчально-пізнавальних методик, яка вчить знаходити необхідну інформацію, піддавати її аналізу, систематизувати та вирішувати поставлені задачі є квест.

Квест розвиває активне пізнання на уроках і в позаурочній навчальній діяльності, сприяє розвитку мислення, допомагає вирішити, розплутати, придумати, уміти застосовувати свої знання на практиці у нестандартних ситуаціях, тобто актуалізувати знання, вчить мислити логічно, розвиває інтерактивні здібності і водночас - гратися.

Сьогодні в усьому світі популярність квестів можна назвати справжнім ХІТ-бумом! Саме тому було обрано метод гри – квесту, який гарантує не тільки веселе проведення часу, але і є інноваційним, ефективним тренажером, який в ігровій формі розвиває креативне і логічне мислення, історичні та аналітичні здібності, пам'ять і увагу.

Наша історична квест-гра під назвою «Лінія Арпада» допоможе учням, які навчаються в Закарпатті, поглибити свої знання про рідний край, а учням, які здобувають освіту в інших регіонах України - ознайомитися з маловідомою інформацією, яка в навчальних підручниках не описана, але яка є цікавим матеріалом з історії Другої світової війни та радянської доби.

Коротка історична довідка

У 1944 році Угорщині, яка брала участь у Другій світовій війні на боці нацистської Німеччини, стало зрозуміло, що радянські війська скоро підійдуть до їх кордонів. Влада Угорщини вирішила побудувати мережу укріплень під назвою «Лінія Арпада» - зараз це найвідоміші оборонні споруди в Українських Карпатах.

Арпадом звали угорського вождя, який в кінці IX століття об'єднав мадярські племена і створив сучасну Угорщину. Будівельники Лінії Арпада діяли за тим же принципом: об'єднали кілька старіших ліній оборони (Гуняді, Святого Іштвана, Святого Ласло, Масарика і Бенеша), привівши їх у належний вигляд і закривши порожні проломи.

Лінія Арпада тягнулася вздовж старого польсько-чехословацького кордону через весь Карпатський хребет - протягом більше 600 кілометрів. В Українських Карпатах лінія йшла від Яблунецького перевалу до перевалу Дукля.

Створенню довжелезної оборонної артерії в Карпатах передували відомі історичні події. Незалежній державі — Карпатській Україні, що її проголосив прем'єр-міністр автономного уряду Августин Волошин увечері 14 березня 1939 року, судилося проіснувати лише добу. Впродовж трьох наступних днів усю територію Закарпаття окупували угорські війська. По Ужоцькому перевалу в Карпатах, що нині розмежовує Львівську і Закарпатську області, тоді проліг новий міждержавний кордон Польщі з Угорщиною. Під час захисту Карпатської України загинуло щонайменше дві тисячі бійців і мирних жителів. Багато загинуло й українців із Польщі — січовиків. У розгромі Карпатської України брали участь польські війська і прикордонники. Але після підписання 23 серпня 1939 року пакту Молотова—Ріббентропа межі держав кардинально змінилися. Польщу розчленували Німеччина й СРСР, і цей перевал став уже угорсько-радянським кордоном.

Відтак регент Угорщини адмірал Міклош Горті наказав побудувати вздовж гірського хребта Карпат величезну оборонну Лінію Арпада, названу на честь вождя угрів (оногурів) Арпада. Вона призначалася для захисту угорського кордону від наступу радянської армії. І ось із жовтня 1939 року до 1944-го солдати штрафних батальйонів угорської армії будують у Карпатах довгу переривчасту лінію з великою кількістю дотів, дзотів, мінних полів, протитанкових загороджень. Про складність будівництва бункерів свідчить сам метод так званого плаваючого опалубка — у горах вручну видовбували ґрунт, вивозили і далі бетонували стіни... А будматеріали забезпечували військовополонені, працюючи в кар'єрах, каменоломнях, на дробильних машинах. Усе це відбувалося в режимі суворої секретності. Проте Лінія Арпада не була суцільною, а складалася з окремих вузлів оборони. На 1944 рік вона складалася з 99 оборонних пунктів, кількох сотень ДОТів і ДЗОТів, 760 залізобетонних і 440 дерев'яно-земляних споруд, 440 вогневих майданчиків, 400 кілометрів траншей і стрілецьких окопів.

Шедевром військового будівництва Лінії Арпада є його головний бункер в селі Верхня Грабівниця. Його тунель, що нині доступний для туристичного огляду, видовжився майже на 800 метрів із виходами на чотири ДОТи. У цих ДОТах під час Другої світової війни знаходились кулемети, міномети і навіть зенітні установки, з яких збивали літаки. Висота підйому в деяких ДОТах досягала 12-поверхового будинку. Ці вогневі точки були побудовані так, щоб після загибелі одного снайпера, його відразу міг заступити інший.

У бункері діяв командний пункт. Було обладнано казарму, яка одночасно могла вмістити 100–150 солдатів. Працювала й лікарня з операційним відділенням, куди привозили поранених. Командування угорської армії дбало про

здоров'я і силу солдатів. У лікарні їм надавали навіть стоматологічні послуги. Циркуляцію повітря в підземеллях забезпечували вентиляційні шахти. Тепер їх немає — легенями бункера слугують доти.

У вересні 1944 року розпочалася Східно-Карпатська військова операція. Частини 1-го Українського фронту після завершення Львівсько-Сандомирської наступальної операції вийшли у передгір'я Карпат. А 28 жовтня 1944-го всю територію Закарпаття було визволено від німецько-угорських військ.

Після встановлення радянської влади в Закарпатті «Лінія Арпада» опинилася в тилу радянської армії. Нею могла скористатися УПА, яка продовжувала боротьбу проти «світлого радянського майбутнього». Щоб завадити цьому, Сталін в 1945 році наказав знешкодити угорську лінію оборони. Центральний вхід і чотири доти підірвали. Понад два десятиліття цей військовий об'єкт був законсервований, ніхто не мав до нього доступу. І лише 1968 році, коли в Чехословаччині розпочалася "Празька весна", бункер ожив — мукачівські прикордонники його розконсервували і облаштували там запасний командний пункт. Відтоді й аж до початку 1990-х бункер був під юрисдикцією Міністерства оборони СРСР, а згодом незалежної України. А вже наприкінці 1994 року, після підписання Будапештського меморандуму, за яким Україна відмовилася від ядерної зброї, Міністерство оборони України передало бункер Підполозянській сільраді Воловецького району. Туннель бункера зараз переобладнали під музей, який відвідують гості сонячного Закарпаття. Нині залишки «Лінії Арпада» лиш нагадують про легендарну лінію оборони, а в її ДОТах і ДЗОТах відлуння війни ще витає в повітрі.

Правила історичної квест-гри «Лінія Арпада»

1. Квест – гру «Лінія Арпада» можна застосовувати як під час вивчення історії України періоду Другої світової війни, так і в позаурочній діяльності.
2. Гра складається з фото та пояснень до них
3. Необхідно розкласти в будь-якому порядку фото, на яких відображено події Другої світової війни в Закарпатті та оборонної лінії,
4. під кожне фото треба розташувати пояснення, які відповідають змісту фото.
5. грає один учень, після нього змішуються фото і пояснення до них, для того щоб свої знання показав наступний учень.
6. за кожну вірну відповідь нараховується 1 бал